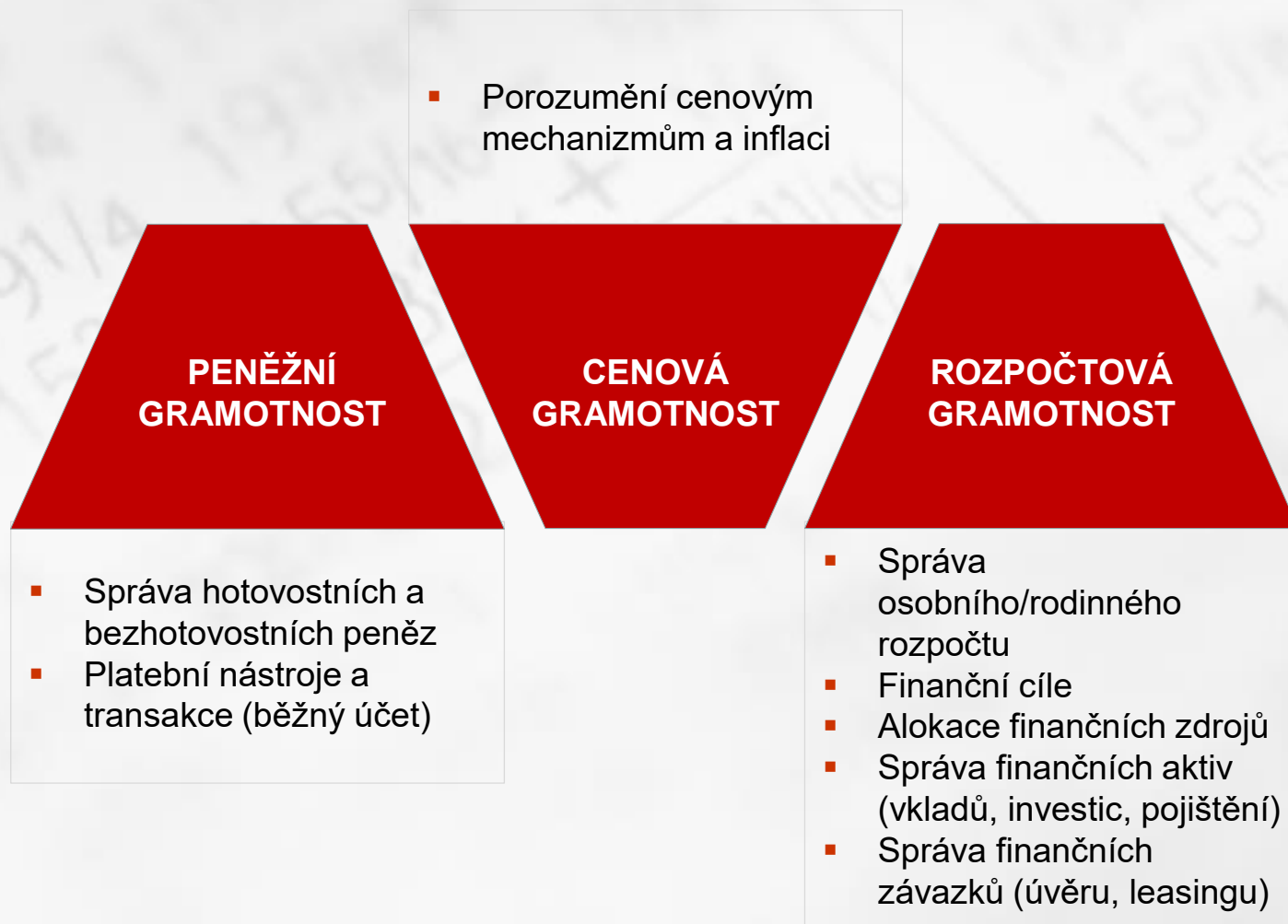

Finanční gramotnost: Spoření a investování

SLOŽKY FINANČNÍ GRAMOTNOSTI

PROČ CHTÍT VĚDĚT VÍC ...

„Máš-li problém, že máš málo peněz, pomůže ti jen hodně peněz.“

Bulharské přísloví

- **Co bude zítra? - Krátkodobá rezerva**
- **Co bude za 5 a více let? Střednědobý a dlouhodobý horizont**
- **Ekonomický životní cyklus**
- **Proč spořit/investovat?**
- **O riziku**
- **Modely rozložení peněžních prostředků**
- **Základní druhy cenných papírů**
- **Kolektivní investování**

- I spoření a investování má svá pravidla:
 - Co podnikneme nejdříve? Jakmile máme pravidelný příjem?

■ 1. Krátkodobá rezerva

Min **3X** lépe však **6X** měsíční
příjem - **likvidní rezerva**

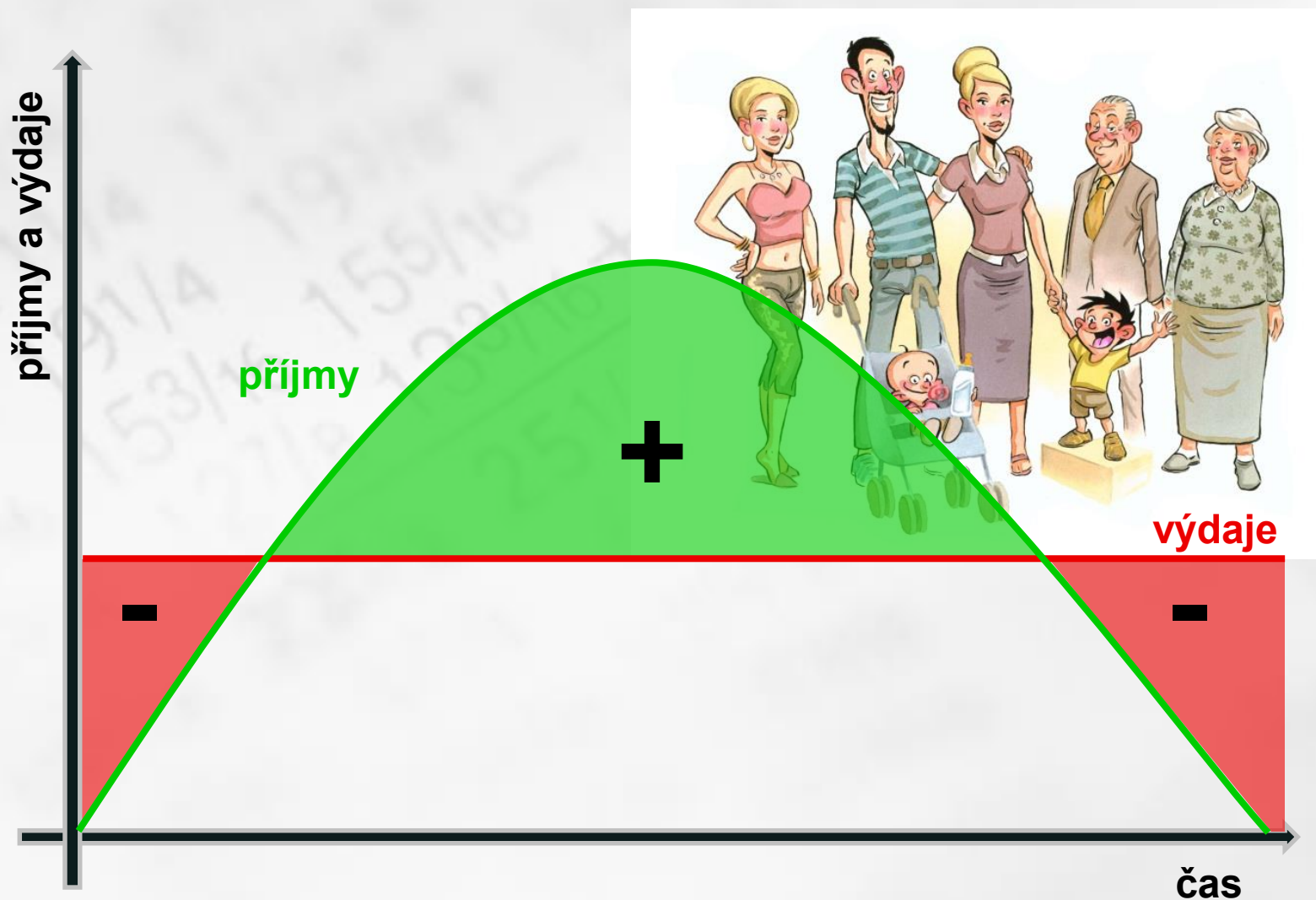
Pak můžeme uvažovat dál ...

- **2. Střednědobě (3-5 let)**
- **3. Dlouhodobě (10 a více let)**

Krátkodobé rezervy	<ul style="list-style-type: none">• Na mimořádné výdaje• Vysoká likvidita	<ul style="list-style-type: none">• Spořicí účet• Konzervativní OPF• Běžný účet
Střednědobé rezervy	<ul style="list-style-type: none">• Na účelové investice• Střední likvidita	<ul style="list-style-type: none">• Smíšené OPF• Spořicí účet• Stavební spoření
Dlouhodobé rezervy	<ul style="list-style-type: none">• Důchod, vzdělání dětí, bydlení• Nízká likvidita	<ul style="list-style-type: none">• Životní pojištění• Penzijní připojištění• Dynamické OPF

EKONOMICKÝ CYKLUS – FAKTOR UVAŽOVÁNÍ

- **Domácnosti, firmy** a dokonce i **státy** procházejí jednotlivými fázemi ekonomického životního cyklu.
- V určitých fázích trpí **nedostatkem kapitálu**, v jiných naopak **vytvářejí kapitálové přebytky**.
- **Domácnosti:**
 - výdaje jsou při určitém zjednodušení konstantní (bydlení, strava, zábava, atd.)
 - příjmy ze zaměstnání jsou na začátku kariéry nízké, poté rostou, vrcholí ve středním věku, následně klesají a v okamžiku odchodu do důchodu jsou nulové
- **Firmy:**
 - na začátku má podnikatel obvykle nápad, ale nemá dostatek vlastních zdrojů
 - úspěšná firma ve fázi zralosti má velký obrat a tvoří zisk
- **Státy:**
 - stát v jednotlivých letech hospodaří buď s rozpočtovým schodkem anebo (a to většinou) s rozpočtovým deficitem

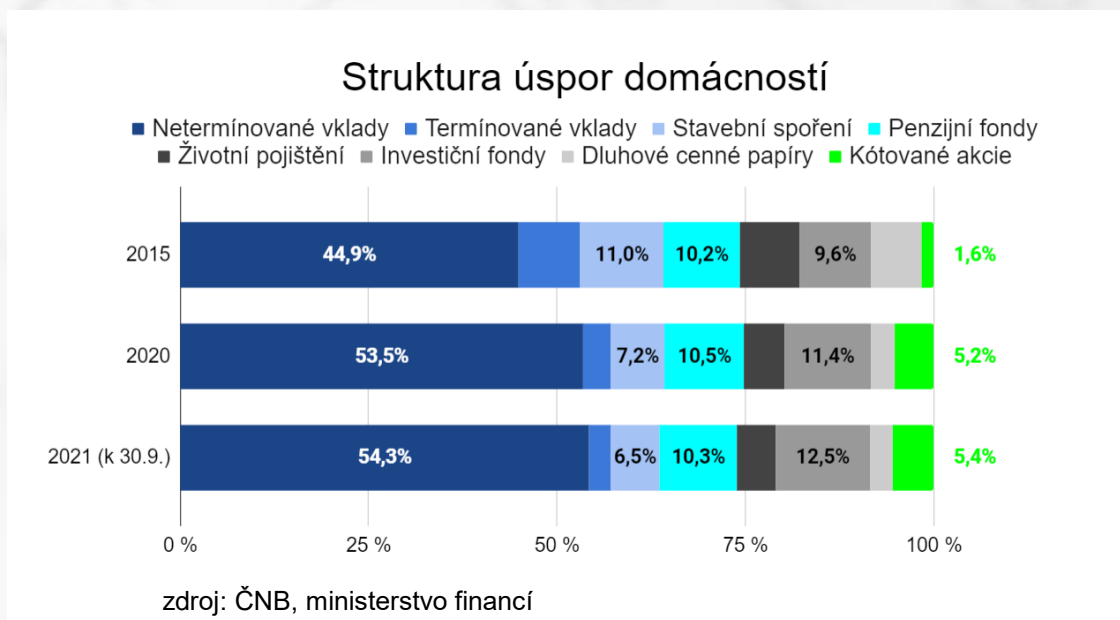
■ Spoření a investice

Proč spoříme?

- Málokdy máme víc peněz než potřebujeme.
- Chceme si koupit něco hodnotného.
- Chceme dělat co nás baví, a také si něco užít.

Jak spoří Češi?

- 4,5 mil. domácností
- 51% odkládá na účty
- 12,5% investuje do podílových fondů

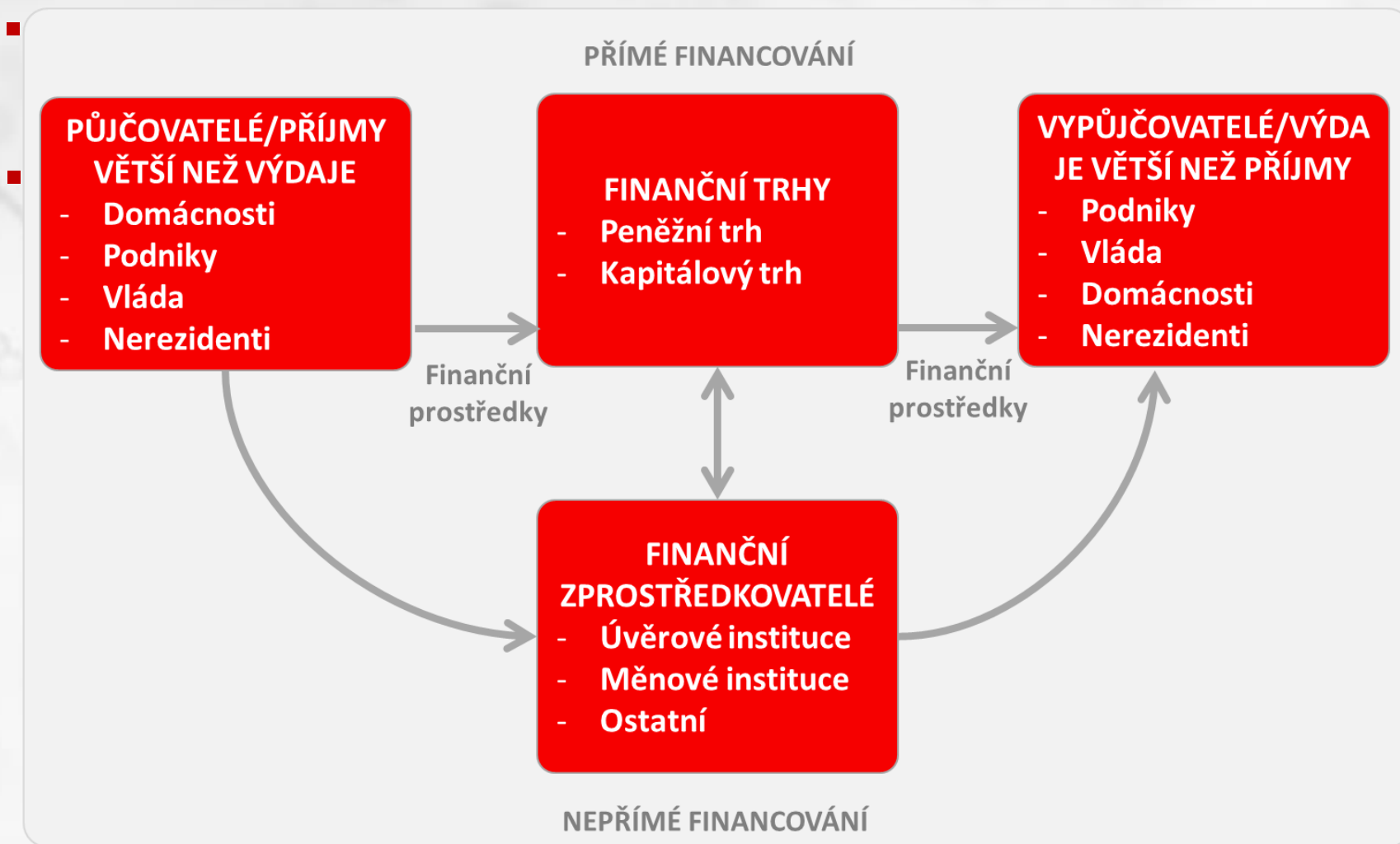

- **Vklady na bankovní účty**, pojištěné do 100tis eur, z úroků odvádíme 15% daň
 - Běžný účet, 0,01% p.a.
 - Spořicí účet, 0,5- 1% p.a.
 - Termínovaný vklad, 3% p.a.
- **Stavební spoření**, na 6 let, státní příspěvek
 - Při optimálním využití až 4%
- **Investice do cenných papírů**, není pojištěna, po 3 letech nedaněné, jsme majitelem CP, neseme riziko
 - Velké zhodnocení, ale vyžaduje odborné znalosti
- **Investice do podílových fondů**, prostředník pro obchody s CP, výnos po 3 letech nedaněn
 - Otevřené x uzavřené
 - Dluhopisové (4%), akciové (8%), komoditní, garantované ...

■ Modely alokace peněžních zdrojů v ekonomice

MODELY ALOKACE PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ

SCHÉMA FINANČNÍCH SYSTÉMŮ

■ Základní druhy cenných papírů

- Světové **burzy umožňují obrovské přesuny kapitálu** po celém světě v rámci několika sekund.
- Tři **výrobní faktory: práce - půda - kapitál...**
Lidé jsou omezení v pohybu za prací, půda je absolutně nemobilní, kapitál se přesunuje extrémně rychle → **konkurenceschopnost a stabilita** ekonomiky je základním předpokladem pro úspěch v globálním tržním prostředí!
- Burzy cenných papírů:
 - **NYSE** – New York Stock Exchange
 - **LSE** – London Stock Exchange
 - **BCPP** – Burza cenných papírů Praha
- Obchodovat na burze mohou pouze členové burzy. Ostatní subjekty mohou obchodovat jen prostřednictvím členů burzy (za poplatek).

■ Co jsou cenné papíry?

- Jsou to dokumenty (většinou v dematerializované podobě), které představují určitý **právní závazek** toho, kdo je vydal vůči tomu, kdo je vlastní.

■ Druhy cenných papírů

Majetkové cenné papíry

- akcie
- podílové listy

Dluhové cenné papíry

- dluhopisy
- pokladniční poukázky
- hypoteční zástavní listy

AKCIE NA MAJITELE

■ Akcie

- majetkový cenný papír, s nímž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se na řízení akciové společnosti, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti.
- Dělení akcií z hlediska podoby:
 - **akcie listinné x akcie zaknihované**
- Dělení akcií z hlediska formy:
 - **akcie na jméno x akcie na doručitele**
- Dělení akcií z hlediska druhu:
 - **akcie kmenové, prioritní a zaměstnanecké**
- Jaká je reálná hodnota akcie?

■ Dluhopisy (obligace, bondy)

- Dluhopis je dluhový cenný papír který vyjadřuje závazek emitenta vůči věřiteli splatit dlužnou částku a vyplatit stanovené výnosy (kupóny=úroky).
- Členění dluhopisů podle emitenta:
 - stát (vláda) - **státní dluhopisy, pokladniční poukázky**
 - municipality - **komunální dluhopisy**
 - firmy - **korporátní dluhopisy**
- Členění dluhopisů podle kupónu:
 - **pevně úročené dluhopisy**
 - **pohyblivě úročené dluhopisy**
 - **dluhopisy s nulovým kupónem (zerobondy)**
- Jaká je reálná hodnota dluhopisu?

■ Co je investování?

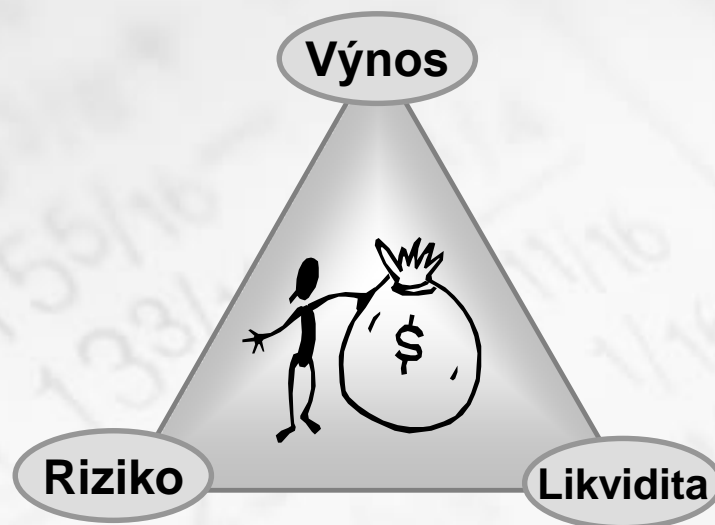
- Investování je odložení **současné jisté** hodnoty ve prospěch **budoucí nejisté**.

■ Jaký je rozdíl mezi investováním a spořením?

- míra podstoupeného rizika
- možnost dosaženého výnosu
- časový horizont

■ Proč investovat?

- **Vztah výnos – riziko – likvidita**
 - Každou investiční příležitost lze charakterizovat očekávaným výnosem, rizikem a likviditou.
 - Neexistuje investice, která by mohla dosáhnout maxima ve všech třech znacích (výnos, riziko, likvidita).
 - Existuje jen možnost optimálních poměrů výnosů, rizika a likvidity

■ Co je riziko?

- Všeobecně je riziko chápáno jako možnost ztráty či škody, která nás v životě může postihnout. Pro investora reprezentuje možnost, že výnos bude jiný (nižší ale i vyšší) než očekával.

■ Druhy rizik

• Tržní riziko	• Měnové riziko
• Kreditní riziko	• Riziko likvidity
• Úrokové riziko	• Inflační riziko

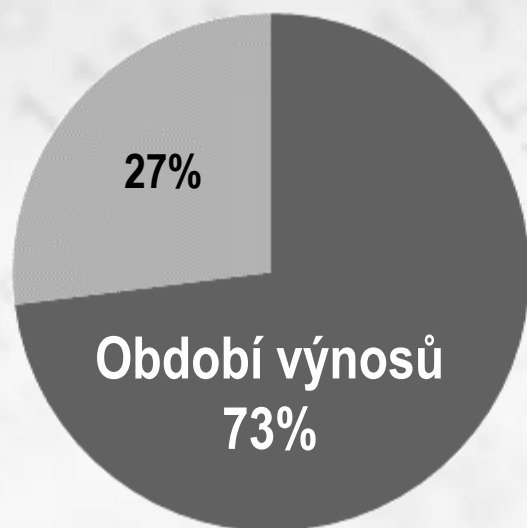
■ Existuje obrana proti riziku?

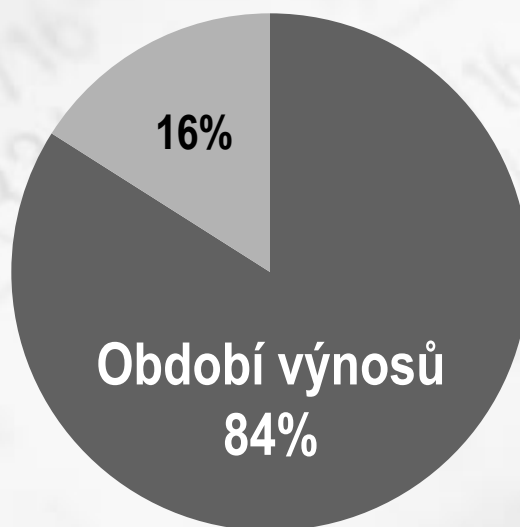
- **Tržní riziko** lze účinně snížit několika způsoby:
 - dlouhý investiční horizont
 - pravidelné investování
 - diverzifikace
 - realokace
- **Měnové riziko**
 - lze eliminovat zajištěním do CZK
- **Kreditní riziko**
 - může snížit portfoliomanážer dluhopisových fondů sledováním ratingu dlužníků a ceny jejich Credit Default Swaps.
- Před **inflací** jsou jediné dvě možnosti obrany:
 - spotřeba 😊
 - **investování**

INVESTIČNÍ HORIZONT

Riziko ztrát na akciových trzích od roku 1928 v závislosti na délce investičního horizontu:

**80 jednoletých
období**

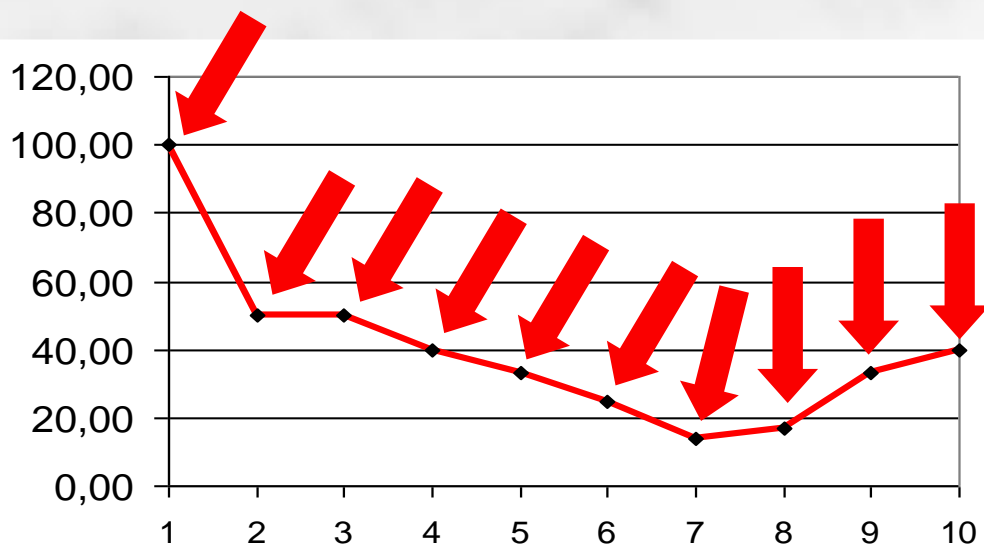
**76 pětiletých
období**

**66 patnáctiletých
období**

Podle indexu MSCI World

PRAVIDELNÉ INVESTOVÁNÍ

Efekt průměrování nákladů

Investováno: 20.000 Kč
Aktuální kurz: 40 Kč
Nakoupené množství PL: 661.60 ks
Hodnota investice: **26.464 Kč**

doba	investice	kurz	podíly
1. měsíc	2.000	100	20,00
2. měsíce	2.000	50	40,00
3. měsíce	2.000	50	40,00
4. měsíce	2.000	40	50,00
5. měsíců	2.000	33	60,60
6. měsíců	2.000	25	80,00
7. měsíců	2.000	14	142,80
8. měsíců	2.000	17	117,60
9. měsíců	2.000	33	60,60
10. měsíců	2.000	40	50,00

ZISK 6.464 Kč

DIVERZIFIKACE A REALOKACE

■ Co je portfolio?

- Soubor investičních instrumentů vlastněných soukromou osobou nebo institucí (podílovým fondem), který může zahrnovat akcie, dluhopisy, nástroje peněžního trhu a další.

■ Co je diverzifikace?

- Rozložení finančních prostředků do více druhů investičních instrumentů.
- Regionální
- Oborová – cyklické, anticyklické a neutrální obory

■ Co je to realokace?

- Postupné přeskupování portfolia ve prospěch méně rizikových aktiv.
- „Investiční brzda“

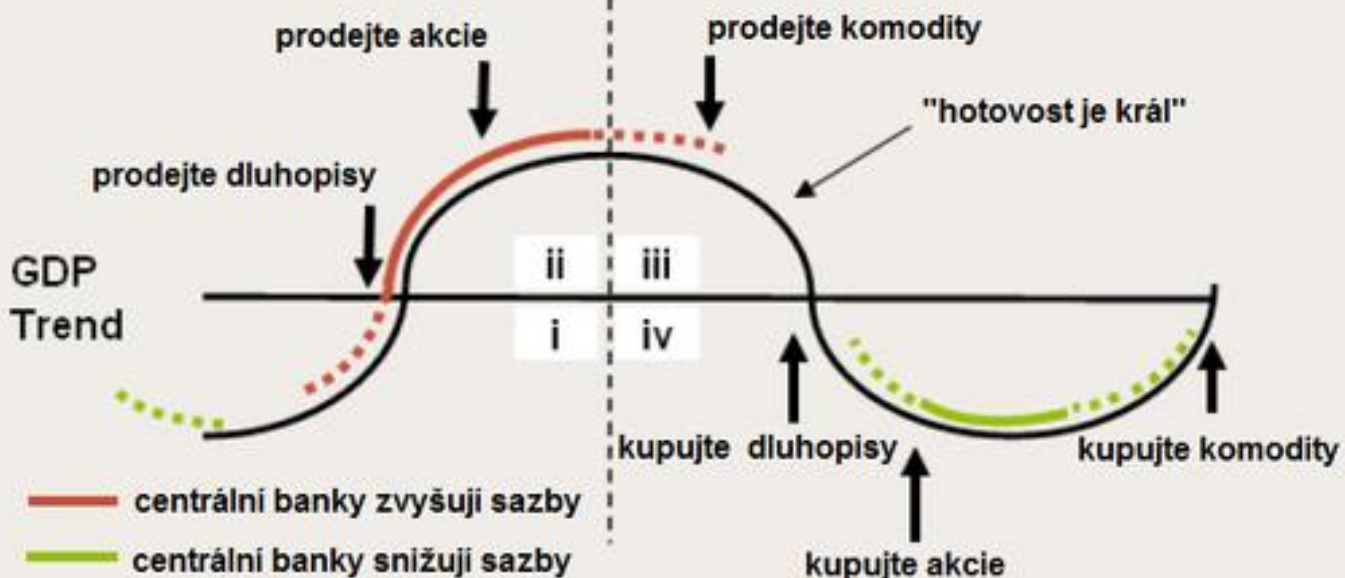
INVESTICE A EMOCE

Dobře, že jsem nečekal

A dostal jsem to, co jsem si přál

Ekonomicky "tažený" růst

Růst "tažený" sazbami

Trend
počkám
kons

Aha, kurs
nahoru, uv
co to udě

ráme! Já
L, že to
ahoru!

sakru
??!!

Ještě, že
jsem všechno
prodal!!

vždyt jsem to
říkal!!

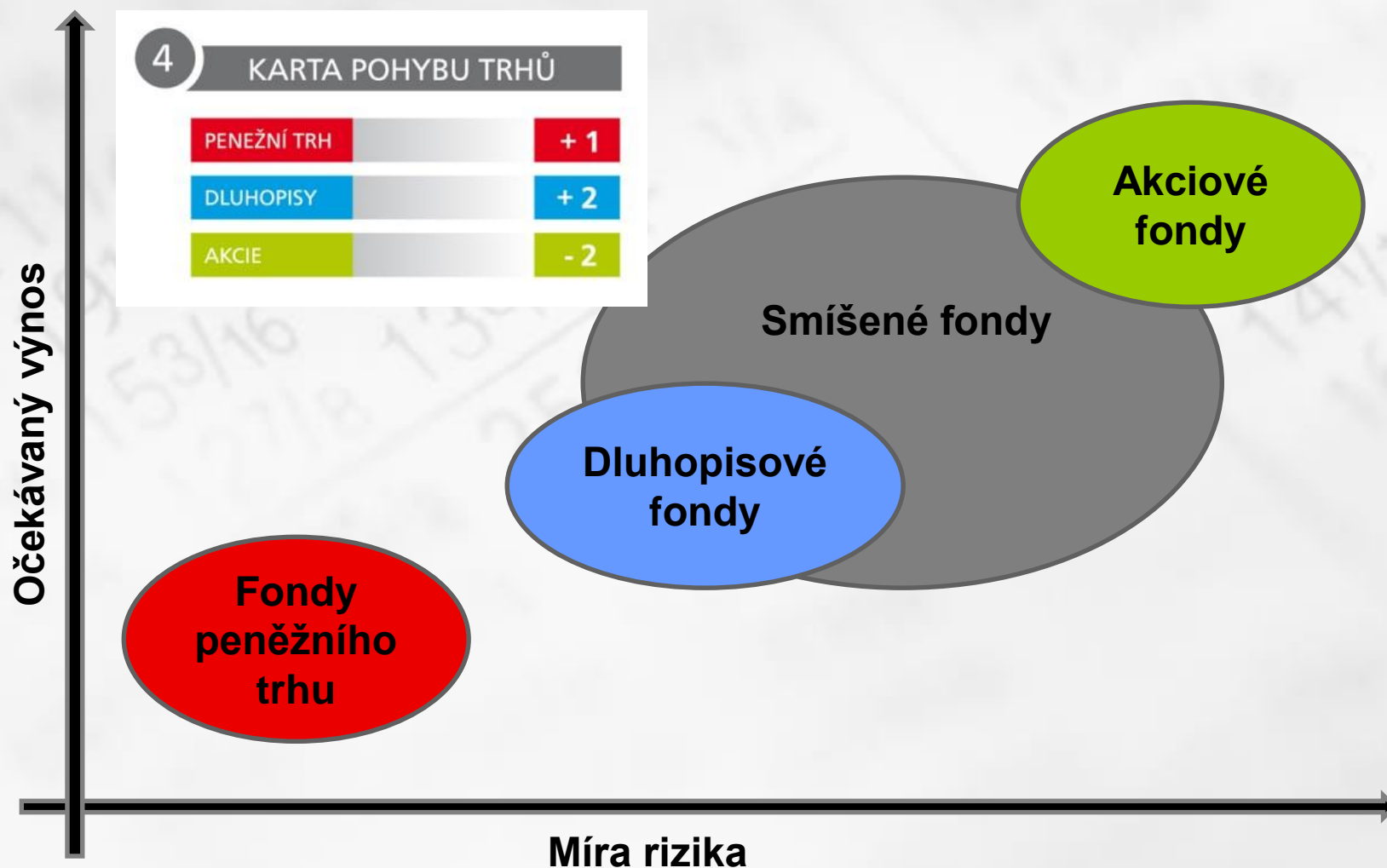
■ Kolektivní investování

- **Co jsou otevřené podílové fondy a jak fungují?**
 - lidé s podobnými finančními cíli investují své peníze společně
 - profesionální správce investuje peníze dle předem definovaných cílů
- **Výhody otevřených podílových fondů:**
 - jednoduchost a dostupnost
 - široký výběr
 - větší možnost diverzifikace
 - likvidita
 - nízké náklady
 - státní dohled
 - daňové výhody (fyzické osoby při držení delším než 6 měsíců)

KOLEKTIVNÍ INVESTOVÁNÍ – DRUHY FONDŮ

Typ fondu	Minimální investiční horizont	Volatilita (riziko)	Jak investují?	Předpokládaný výnos
fondy peněžního trhu	0,5 – 1 rok	velmi nízká	trvale na trhu dluhopisů nebo peněžním trhu	nízký
dluhopisové fondy	2 – 3 roky	nízká	trvale na trhu dluhopisů, podíl akcií nesmí překročit 10%	nízký až střední
smíšené fondy	3 – 5 let	vyšší	jak do akcií, tak i do dluhopisů a dalších aktiv, nejsou stanoveny limity	střední až vysoký
akciové fondy	min. 5 let	vysoká	nejméně 66% aktiv trvale na akciovém trhu	vysoký

VÝNOS A RIZIKO PODÍLOVÝCH FONDŮ

CO DOKÁŽÍ JEDNOTLIVÉ TŘÍDY AKTIV?

	Akcie	Dluhopisy	Peněžní trh	Komodity	Nemovitosti
2010	12.34%	5.52%	0.15%	9.03%	0.70%
2009	30.79%	-2.20%	0.15%	13.48%	3.37%
2008	-40.33%	12.39%	1.39%	-46.49%	-18.89%
2007	9.57%	8.66%	4.44%	32.67%	6.36%
2006	20.65%	3.48%	4.85%	-15.09%	7.12%
2005	10.02%	2.65%	3.25%	25.55%	6.77%
2004	15.25%	3.48%	1.44%	17.28%	14.17%
2003	33.76%	2.36%	1.03%	20.72%	17.26%
2002	-19.54%	11.50%	1.63%	32.07%	23.12%
2001	-16.52%	7.23%	3.34%	-31.93%	15.49%
2000	-12.92%	13.24%	5.98%	49.74%	3.10%
1999	25.34%	-2.23%	4.78%	40.92%	13.65%
1998	24.80%	9.85%	4.91%	-35.75%	4.53%
1997	16.23%	9.59%	5.20%	-14.07%	4.31%
1996	14.00%	2.77%	5.14%	33.92%	8.42%
1995	21.32%	18.34%	5.66%	20.33%	-1.40%
1994	5.58%	-3.38%	4.36%	5.29%	-0.25%
1993	23.13%	10.66%	3.06%	-12.33%	1.21%
1992	-4.66%	7.23%	3.52%	4.42%	-7.78%
1991	18.97%	15.32%	5.54%	-6.13%	-3.46%
1990	-16.52%	8.72%	7.74%	29.08%	0.54%
1989	17.19%	14.23%	8.39%	38.28%	2.84%
1988	23.95%	7.03%	6.88%	27.94%	34.35%
1987	16.76%	2.20%	5.96%	23.77%	15.76%
1986	42.80%	15.31%	6.15%	2.04%	13.18%
1985	41.77%	20.43%	7.73%	10.01%	9.69%
1984	5.77%	14.50%	9.90%	1.05%	9.00%
1983	20.60%	7.35%	8.24%	15.45%	7.81%

Data: Akcie (MSCI World), Dluhopisy (Barcap Government), Peněžní trh (US T-Bill 90 Day Index), Komodity (S&P GSCI Commodity), Nemovitosti (Halifax UK House Price)

Vysvětlení: Tabulka má vzdělávací charakter a zobrazuje výkonnost a riziko jednotlivých tříd aktiv. Z důvodu dlouhé historie jsou použita data z amerického trhu vyjádřena v USD, u nemovitostí pak data z britského trhu.

- **Druhy poplatků podílových fondů**
 - Vstupní poplatek
 - Výstupní poplatek
 - Přestupní poplatek
 - Poplatek za správu (management fee)
 - Odvod do Garančního fondu obchodníků s CP

- **Výše poplatků podílových fondů**
 - Výše poplatků obvykle bývá přímo úměrná možnému výnosu a riziku daného podílového fondu.

■ Jak hodnotit podílové fondy?

- Benchmark
- Scoring/ranking/rating

■ Benchmark

- Co je benchmark?
- Jak ho používat?

■ Scoring/ranking/rating

- Co scoring/ranking/rating je?
 - Nástroj pro rychlou orientaci
 - Transparentní a objektivní hodnocení fondu za uplynulá období
- Co scoring/ranking/rating není?
 - Investiční doporučení
 - Nejvyšší scoring/ranking/rating ≠ nejvýnosnější investice

1. Morningstar

(www.morningstar.com)

2. Lipper (www.lipperweb.com)

3. Peníze navíc

(www.penzenavic.cz)

■ Scoring Czech Rating Agency

- Jednotlivé fondy jsou seřazeny do žebříčků dle každého ukazatele
 - tři žebříčky (dle výnosnosti, rizika a stability)
 - pořadí je závislé výlučně na srovnání výsledků v rámci dané skupiny
 - po seřazení je výsledná řada rozdělena do pěti pásem podle hodnot ukazatelů, každému pásmu je přiřazena známka od jedné do pěti
 - prostým aritmetickým průměrem je z dílčích známek vypočtena známka výsledná a stanoven celkový žebříček, který se rozdělí do 5 pásem

nejlepší	15%	★ ★ ★ ★ ★
	20%	★ ★ ★ ★
	30%	★ ★ ★
	20%	★ ★
	15%	★
nejhorší		

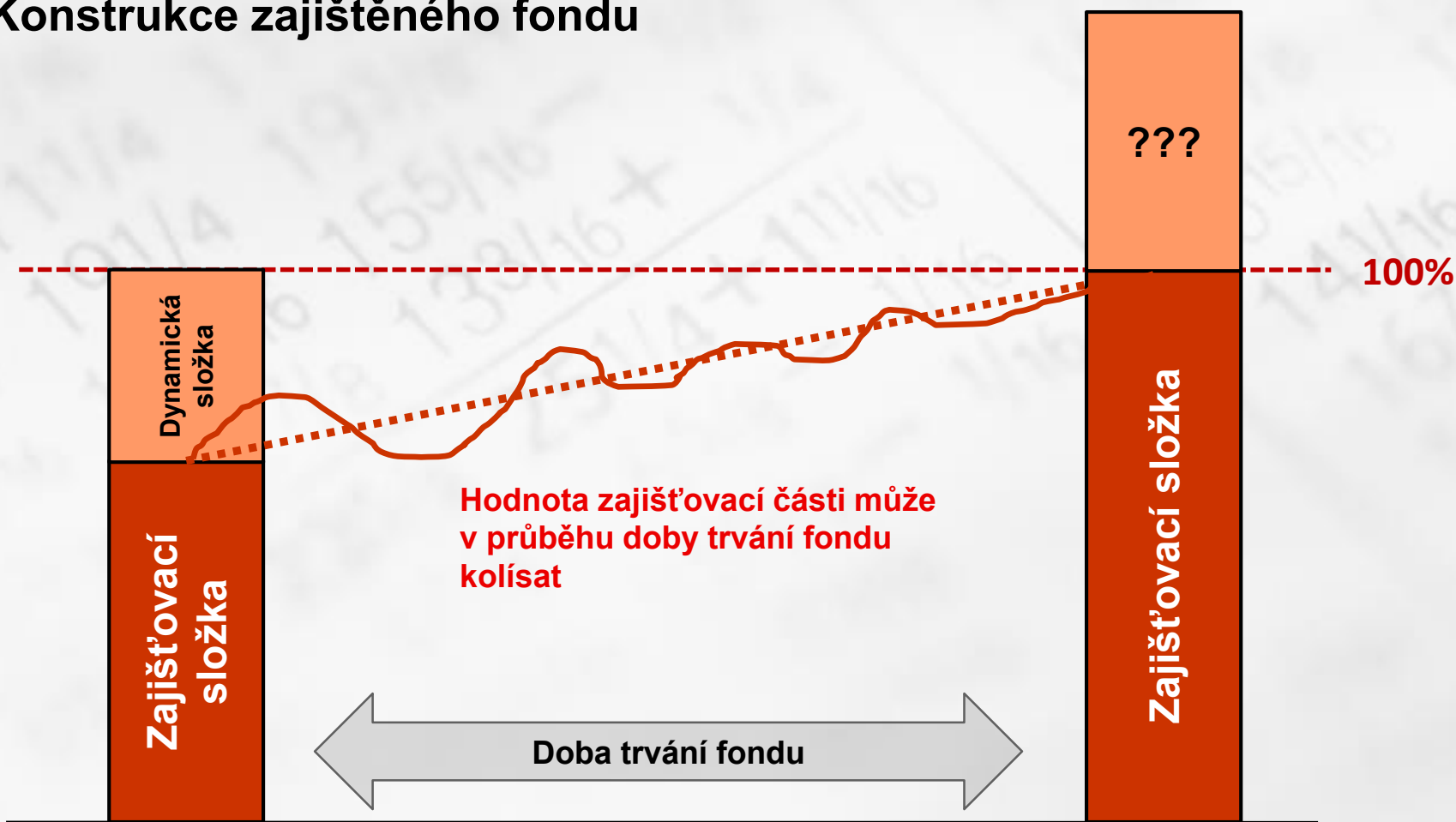
■ Garantované fondy

- Na **dobu určitou** – peněžní prostředky jsou vázány po určitou dobu
 - Mají upisovací dobu a dobu splatnosti
- **Garantují plnou návratnost** vložených peněz, někdy i nízký výnos
 - Výnos v době splatnosti / zaklikávací – reverzní zaklikávací / „digitální klik“
- Jsou spravovány **pasivně** – portfolio se po dobu trvání fondu většinou nemění

■ Chráněné fondy

- Jsou na **dobu neurčitou** – peněžní prostředky lze kdykoliv vložit či vybrat
- **Omezují riziko ztráty**, většinou však negarantují návratnost celé částky
- Mají nastavenou **ochrannou bariéru**, pod kterou hodnota nemůže klesnout
- Jsou spravovány **aktivně** – složení portfolia se v průběhu mění

- Konstrukce zajištěného fondu

- **Výhody a nevýhody zajištěných fondů**
 - Garantovaná návratnost vložených peněz (u chráněných PF částečná)
 - V některých případech záruka určitého výnosu
 - Podíl na růstu akciových, komoditních a jiných trhů
 - Lze pravidelně investovat (chráněné fondy)
 - Jsou na dobu určitou a peníze je třeba vložit jednorázově (garantované PF)
 - Někdy se investor se pouze částečně podílí na dosaženém výnosu
 - V případě předčasného výběru může být investor penalizován

■ Závěrem

INFORMACE O INVESTOVÁNÍ

www.cnb.cz

Česká národní banka

www.czso.cz

Český statistický úřad

www.akatcr.cz

Asociace pro kapitálový trh ČR

www.caocp.cz

Česká asociace obchodníků s CP

www.pse.cz

Burza cenných papírů Praha

www.rmsystem.cz

RM-systém a.s.

www.scp.cz

Středisko cenných papírů

www.afamcr.cz

Asociace fondů a asset managementu ČR

www.akcie.cz

Informace z finančních trhů

www.penize.cz

Informace z finančních trhů

www.mesec.cz

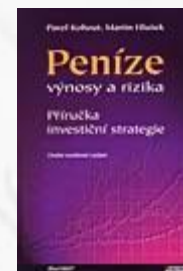
Informace z finančních trhů

www.penizenavic.cz

Přehled podílových fondů nabízených v ČR

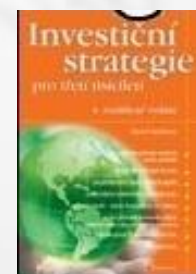
„Peníze, výnosy a rizika“

Pavel Kohout a Martin Hlušek (Ekopress)

„Investiční strategie pro třetí tisíciletí“

Pavel Kohout (Grada)

„Intelligentní investor“

Benjamin Graham (Grada)

Děkujeme za pozornost